

[Strona Główna](#) > ... > [Wszczęcie Postępowania Sądowego](#) > [Mediacja](#) > [Mediacja Rodzinna](#) > [Zasady postępowania](#)

Zasady postępowania

Na tej stronie przedstawiono informacje o szeregu aspektów transgranicznej mediacji rodzinnej.

Ramy czasowe

Chociaż mediację można rozpocząć w dowolnym momencie, najlepiej zrobić to jak najwcześniej, jeszcze przed wszczęciem postępowania sądowego.

Ze względu na skuteczność mediacji jako środka rozwiązywania sporów w postępowaniu pozasądowym w sprawach dotyczących zmiany miejsca pobytu dziecka z jednego kraju do innego mediacja jest wysoce zalecana w sporach rodzinnych o charakterze transgranicznym, w szczególności w sporach dotyczących relokacji dziecka za granicę. Ponieważ mediacja z pewnością nie jest odpowiednim rozwiązaniem w każdej sprawie dotyczącej uprowadzenia dziecka, dobrą praktyką jest wprowadzenie do tego postępowania etapu przesiewowego. Pomoże to również uspokoić obawy rodziców i zwiększyć ich wiedzę o postępowaniu mediacyjnym.

Strony nie powinny traktować mediacji jako pretekstu do opóźnienia rozstrzygnięcia sporu. Jest to szczególnie istotne w sytuacjach, gdy doszło do uprowadzenia dziecka i czas ma kluczowe znaczenie.

Mediatorzy powinni wyraźnie poinformować o tym strony w czasie spotkań informacyjnych lub w chwili rozpoczęcia mediacji.

Po przeniesieniu uprowadzonego dziecka do kraju jego zwykłego pobytu warto także rozważyć mediację mającą na celu uniknięcie dalszych sporów.

Ścisła współpraca z organami administracyjnymi lub sądowymi

W sprawach dotyczących uprowadzenia dziecka, gdy strony zwróciły się do organu centralnego lub wszczęły postępowanie przed organem sądowym, mediator powinien wyjaśnić skutki mediacji dla toczącego się postępowania.

W niektórych krajach organy centralne zatrudniają przeszkolonych mediatorów.

Strona z wykazem [organów centralnych](#).

Wykonalność ugody zawartej w wyniku mediacji we wszystkich jurysdykcjach (dostęp do odpowiednich informacji prawnych)

Aby ugoda zawarta w wyniku mediacji była skuteczna, musi być wiążąca i wykonalna we wszystkich właściwych jurysdykcjach.

Organy centralne lub centralne punkty kontaktowe ds. międzynarodowej mediacji rodzinnej mogą pomagać w znalezieniu informacji o stosownych procedurach.

Więcej informacji o wykonalności ugód w państwach członkowskich można znaleźć na stronie

poświęconej [mediacji w państwach członkowskich](#).

Trudności językowe i nowoczesne środki komunikacji

Co do zasady do prowadzenia mediacji niezbędne jest osobiste stawiennictwo stron. W związku z tym odpowiednie organy krajów, w których ma się odbyć mediacja, powinny ułatwiać uzyskanie przez strony niezbędnych dokumentów podróży, takich jak wizy.

W stosownych przypadkach i w miarę możliwości w mediacji powinni uczestniczyć mediatorzy z obydwu państw.

Istotnym atutem mediatora jest znajomość języków obydwu stron, a przynajmniej wspólnego języka stron (jeżeli taki istnieje). W toku mediacji, w której biorą udział mediatorzy reprezentujący dwie kultury, w braku lepszego rozwiązania może wystarczyć, aby mediator posługiwał się językiem jednej ze stron i rozumiał język drugiej strony. Strony muszą być w stanie zrozumieć wszystkie terminy prawne. Potrzeba znalezienia mediatora władającego językiem obu stron nie wynika jedynie z chęci obniżenia kosztów dzięki temu, że nie jest konieczne tłumaczenie ustne. Ważny jest też aspekt psychologiczny oraz konieczność zrozumienia postanowień porozumienia mediacyjnego przez strony.

Mediator powinien zwracać szczególną uwagę na środowisko kulturowe stron oraz mieć świadomość ich różnorodności kulturowej.

Wprowadzenie nowoczesnych środków łączności – takich jak telefon, wideokonferencja (przez internet), kamery internetowe itp. – powoduje zmniejszenie kosztów i umożliwia prowadzenie mediacji w sytuacjach, gdy strony nie mogą spotkać się osobiście. Sprzęt umożliwiający prowadzenie mediacji „na odległość” powinien być dostępny we wszystkich państwach członkowskich. Należy ponadto zbadać warunki prowadzenia mediacji z jego wykorzystaniem.

Do prowadzenia mediacji powinno się używać bezpiecznego oprogramowania interaktywnego.

Ponadto, niezależnie od języka, w którym prowadzona jest mediacja, ważne jest, aby wszyscy jej uczestnicy rozumieli język i terminy stosowane przez mediatorów.

Zależności między mediacją a postępowaniem w sprawach dotyczących dzieci

Do polubownego rozwiązywania sporów zachęca wiele instrumentów międzynarodowych, takich jak:

- [rozporządzenie Bruksela II bis](#): art. 46 (mechanizm uznawania i stwierdzania wykonalności ugody);
- [rozporządzenie Bruksela II ter](#): art. 25 (który wzywa sądy, aby w sprawach dotyczących uprowadzenia dziecka przez jednego z rodziców, zwróciły się do stron, aby rozwały, czy są gotowe podjąć mediację lub zastosować inne alternatywne metody rozwiązywania sporów, chyba że jest to sprzeczne z dobrem dziecka, nie jest to stosowne w danej sprawie lub nadmiernie opóźniłoby to postępowanie), art. 79 ust. g) (który zobowiązuje organy centralne do podejmowania odpowiednich czynności, aby ułatwiać zawieranie porozumień między podmiotami odpowiedzialności rodzicielskiej poprzez mediację lub inne alternatywne metody rozwiązywania sporów oraz ułatwiać współpracę transgraniczną w tym celu), motyw 43 (który stanowi, że mediacja może nie zawsze być odpowiednim rozwiązaniem, zwłaszcza w przypadku przemocy domowej);
- [konwencja haska z 1980 r.](#): art. 7 lit. c) (regulujący stosowne środki podejmowane przez organ centralny, aby zapewnić dobrowolne wydanie dziecka lub doprowadzić do polubownego rozwiązania sporu), art. 10 (regulujący stosowne środki w celu zapewnienia dobrowolnego wydania dziecka), art. 16 (regulujący nierozstrzygnięcie w państwie wezwanym co do istoty sprawy dotyczącej prawa do opieki);
- [konwencja haska z 1996 r.](#): art. 31 (regulujący stosowne środki podejmowane przez organ centralny w celu ułatwienia polubownego rozwiązania sporu w drodze mediacji), art. 23 i 26 (regulujący uznawanie i wykonywanie ugody), art. 16 (stanowiący, że prawem właściwym jest prawo państwa zwykłego pobytu dziecka), art. 7 (stanowiący, że jurysdykcję do podejmowania środków ochrony dotyczących dziecka zachowuje państwo zwykłego pobytu dziecka mające jurysdykcję bezpośrednio przed uprowadzeniem dziecka), art. 24 (regulujący

kwestię „wystąpienia o uznanie”);

- [rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych](#): art. 51 ust. 2 lit. d) (regulujący właściwe działania organu centralnego podejmowane, aby zachęcić do osiągnięcia polubownych rozwiązań, w odpowiednich przypadkach przy zastosowaniu mediacji, postępowania pojednawczego lub podobnych postępowania, aby doprowadzić do dobrowolnej zapłaty świadczeń alimentacyjnych). Zob. również [nieobowiązkowy standardowy formularz ugody](#) opracowany do celów stosowania tego przepisu;

- [konwencja haska z 2007 r.](#): art. 19-31 (zgodnie z którymi orzeczenie obejmuje również ugodę lub umowę).

Dodatkowo praktyczny przewodnik dotyczący stosowania rozporządzenia Bruksela II ter, który znajduje się na stronie: [Publikacje Europejskiej Sieci Sądowej |Europejski portal e-Sprawiedliwość](#).

Wpływ postępowania karnego

Należy uwzględnić również postępowanie karne. Organy sądowe i administracyjne, takie jak organy centralne, powinny informować strony o odpowiednich przepisach regulujących wszczęcie i zakończenie postępowania karnego.

Informacje na temat [organu centralnego/centralnego punktu kontaktowego ds. międzynarodowej mediacji rodzinnej](#).

■ Ostatnia aktualizacja: 13/10/2025

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.